

ELEMENTI, KRITERIJI I OBLICI VREDNOVANJA

I OCJENJIVANJA U NASTAVI POVIJESTI

PRAVILNIK

*O IZMJENAMA I DOPUNI PRAVILNIKA O NAČINIMA, POSTUPCIMA I ELEMENTIMA VREDNOVANJA UČENIKA
U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA*

Članak 2.

»Definicije pojmova

(1) *Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencijama, znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim metodama i elementima. Vrednovanje obuhvaća tri pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje, vrednovanje naučenog. Vrednovanje za učenje služi unapređivanju i planiranju budućega učenja i poučavanja. Vrednovanje kao učenje podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja te razvoj učeničkoga autonomnog i samoreguliranog pristupa učenju. Vrednovanje naučenog je ocjenjivanje razine postignuća učenika. Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje ne rezultiraju ocjenom, nego kvalitativnom povratnom informacijom.*

(2) *Praćenje je sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda u svrhu poticanja učenja i provjere postignute razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja definiranih nacionalnim, predmetnim i međupredmetnim kurikulumima, nastavnim programima te strukovnim i školskim kurikulumima. Uključuje sva tri pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog.*

(3) *Provjeravanje je procjena postignute razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencija i očekivanja u nastavnom predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine.*

(4) *Ocenjivanje je pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikovog rad*

Članak 7.

»(1) *Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi oblici provjere koji rezultiraju ocjenom učenikovog pisanih uratka, a provode se kontinuirano tijekom nastavne godine.*

(2) *Učitelj/nastavnik je dužan obavijestiti učenike o opsegu sadržaja i odgojno-obrazovnim ishodima koji će se provjeravati i načinu provođenja pisane provjere.*

(3) *U jednome danu učenik može pisati samo jednu pisani provjeru, a u jednomu tjednu najviše četiri pisane provjere.*

(4) *Učitelj/nastavnik obavezan je najaviti pisani provjeru najmanje mjesec dana prije provjere te termin provjere upisati u Razrednu knjigu.*

(5) *Iznimno od stavka 4. ovoga članka, pisane provjere koje se provode sa svrhom vrednovanja za učenje ili vrednovanja kao učenje nije potrebno najavljivati.«*

Članak 8.

»(2) *U dogовору с разредником и стручном службом школе предметни учител/nastavnik treba odlučiti о потреби ponavljanja pisane provjere te primjerenom obliku podrške učenicima za postizanje odgojno-obrazovnih ishoda.«*

Elementi ocjenjivanja iz Povijesti:

1.činjenično znanja(temeljna povjesna znanja)

2.konceptualno znanja(razumijevanje povjesnih koncepata)

3.proceduralno znanje(istraživanje prošlosti)

Provjeravanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika iz povijesti provodi se nenajavljeni na svakom satu.

Usmeno: razgovorom, diskusijom, propitivanjem, pripremljenim vježbama

Pisano: pisanim provjerama, istraživačkim radovima, esejima, radom na povjesnim izvorima, zadacima u radnim bilježnicama, listićima, kreiranjem karata te domaćim zadaćama

- ✓ Pisane provjere su pravovremeno najavljene te se provode nakon obrađenih i uvježbanih nastavnih tema.
- ✓ Usmena provjera ne smije trajati duže od 10 minuta
- ✓ 4. pisane provjere tijekom nastavne godine provode se u skladu s planom i programom, Nacionalnim okvirnim kurikulumom, Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi.
- ✓ Učenici iz jedne pisane provjere mogu dobiti jednu ili dvije ocjene ovisno o broju elemenata koje nastavnik ocjenjuje.
- ✓ Također na temelju jednog usmenog odgovora nastavnik može ocijeniti učenika iz jednog ili dva elementa.
- ✓ Svaka ocjena mora se učeniku obrazložiti i javno priopćiti isto kao i kriteriji ocjenjivanja.
- ✓ Nastavnik prati učenika, njegov odnos prema radu, školskim pravilima, izvršavanju obveza, spremnosti na suradnju, te navedeno evidentira u rubrici bilježaka u imeniku. Ova kategorija ocjenjivanja je jednakov važna kao i brojčana ocjena i uvelike utječe na zaključnu ocjenu, te ima i odgojnu komponentu.
- ✓ Zaključna ocjena učenika ne treba biti aritmetička sredina, nego ona mora biti rezultat njegovog cjelokupnog rada i sudjelovanja u nastavnom procesu, te ispunjavanja svih obveza

Kriteriji ocjenjivanja:

Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
-Točan -Potpun -Samostalan -Precizan -Razvijene vještine -Kreativan	-Uz manju pomoć -Nesiguran -Nepotpun -Nesamostalan -Ponekad uz potpitana	-Većinom točan -Djelomičan -Češća potpitana -Ponekad povezuje sadržaje	-Površno uz stalnu pomoć i potpitana -Prepoznaje ključne pojmove -Veće poteškoće u izražavanju	-Nije usvojio elementarno gradivo -Odbija odgovarati

Mjerila ocjenjivanja prema područjima(elementi):

činjenično znanje-

*temeljna povjesna znanja(činjenice,datumi, osobe, pojmovi, procesi, terminologija)
Tko, što, gdje, kada, koliko.*

ocjena	ocjenjivačka mjerila
nedovoljan (1)	Učenik/učenica nije dosegla minimalni standard činjeničnog znanja. Izjavljuje da nije spremna/spreman, ne želi odgovarati, nije učio ili traži odgodu za idući puta.
dovoljan (2)	Prisjeća se i nepovezano producira glavne povjesne događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice. Traži stalnu pomoć i usmjeravanje od strane nastavnika. Miješa ključne pojmove.
dobar(3)	Prepoznaje najvažnije i pojedine događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice te ih producira djelomično, nepotpuno ili uz čestu pomoć nastavnika.
vrlo dobar (4)	Zna većinu povjesnih događaja, pojava, procesa, pojnova, osoba i činjenica te ih producira uz manju nesigurnost ili uz manju pomoć nastavnika.
odličan (5)	Zna sve tražene povjesne događaje, pojave, procese, pojmove, osobe i činjenice te ih samostalno i cijelovito producira.

konceptualno znanje

(uzročno-posljedičnih odnosa, kronologija, povjesni kontinuitet, društvene promjene, poznavanje povijesnih izvora, uporaba povijesnog zemljovida

KONCEPTI:

1. VRIJEME I PROSTOR
2. UZROK I POSLJEDICA
3. KONTINUITET I PROMJENE
4. RAD S POVIJESNIM IZVORIMA
5. INTERPRETACIJA I PERSPEKTIVA
6. USPOREDBA I SUČELJAVANJE

Ocjena	Ocenjivačka mjerila
nedovoljan (1) znanje prisjećanja	Ni uz nastavnikovu pomoć ne uočava podatke na zemljovidu i legendi, ne rješava pitanja kronološkog redanja, ne argumentira uzročno-posljedične odnose, ne razumije povijeni kontinuitet i društvene mijene te ne povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostорим nastankom. Učenica/učenik nije dosegla/ao minimalni standard konceptualnog znanja. Izjavljuje da nije spremna/spreman. <i>Učenica/učenik ne pokazuje interes i ne izvršava obveze koje se prakticiraju tijekom nastave povijesti.</i>
dovoljan (2) – znanje prepoznavanja	Samo uz nastavnikovu pomoć uočava podatke na zemljovidu i legendi, neuspješno rješava pitanja kronološkog redanja, nesupješno argumentira uzročno-posljedične odnose, pogrešno razumije povijeni kontinuitet i društvene mijene te neuspješno povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostорим nastankom. <i>Učenica/učenik ne pokazuje aktivnost, motivaciju i interes za spoznavanjem i učenjem te ju/ga se na rad mora opominjati i poticati.</i>
dobar(3) znanje reprodukcije	Pronalazi najvažnije i pojedine podatke na zemljovidu i legendi, necjelovito rješava pitanja kronološkog redanja, samo djelomično argumentira uzročno-posljedične odnose, slabije razumije povijeni kontinuitet i društvene mijene te slabije povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostорим nastankom uz čestu pomoć nastavnika. <i>Učenica/učenik samo povremeno pokazuje aktivnost i interes za spoznavanjem i učenjem.</i>
vrlo dobar (4) operativno znanje	Pronalazi većinu podatke na zemljovidu i legendi, rješava pitanja kronološkog redanja i argumentira uzročno-posljedične odnose, razumije povijeni kontinuitet i društvene mijene te povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostорим nastankom uz rijetku pomoć nastavnika. <i>Učenica/učenik pokazuje interes, aktivnost i motivaciju za spoznavanjem i učenje</i>
odličan (5) operativno i kreativno te stvaralačko znanje	Pronalazi sve potrebne podatke na zemljovidu i legendi, cjelovito rješava pitanja kronološkog redanja i argumentira uzročno-posljedične odnose, razumije povijeni kontinuitet i društvene mijene te povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostорим nastankom. <i>Učenica/učenik pokazuje izrazitu aktivnost, motivaciju i interes za spoznavanjem i učenjem.</i>

Vještina kronološkog mišljenja

Učenik će biti sposoban:

1. Razlikovati prošlost, sadašnjost i budućnost.
2. Identificirati u povjesnoj priči njezinu vremensku strukturu:
njezin početak, sredinu i kraj (koji treba definirati kao ishod određenog početka)
3. Uspostaviti vlastiti vremenski redoslijed u konstruiranju povjesne pripovijesti počevši od neke točke i prateći razvoj do nekog kraja ili ishoda, kao i idući unatrag od nekog sadržaja, problema ili događaja, objašnjavajući njegovo podrijetlo, kao i njegov razvoj kroz vrijeme.
4. Mjeriti i računati kalendarsko vrijeme: dane, tjedne, mjesecce, godine, desetljeća, stoljeća i tisućljeća počevši od neke čvrste točke u kalendaru (prije Krista i poslije Krista), služeći se gregorijanskim kalendarom i suvremenim sekularnim označavanjem istih tih datuma (prije nove ere i u novoj eri), kao i uspoređivati sa čvrstim točkama drugih kalendarskih sustava kao što je npr. rimski (od osnutka grada Rima) ili muslimanski (od hidžre 622. godine)
5. Interpretirati datume predstavljene na lenti vremena i kreirati vremenske lente.
6. Označiti odgovarajuće intervale vremena i zapisati događaje po vremenskom slijedu u kojemu su se dogodili.
7. Rekonstruirati obrasce povjesnog slijeda i trajanja u kojem se događao određeni povjesni razvoj i primjenjivati ih za objašnjavanje povjesnog kontinuiteta i promjena.

Zadatci:

- kronološko redanje
- izrada lenti vremena
- usporedne tablice događanja

Vještina razumijevanja povjesne priče

Učenik će biti sposoban:

1. Rekonstruirati doslovno značenje povjesnog teksta identificirajući osobe uključene u događaj: što se dogodilo, gdje se dogodilo, koja su zbivanja dovela do tog razvoja te koje su posljedice nastupile.
2. Identificirati središnje pitanje povjesne priče, kao i svrhu, perspektivu ili stajalište s kojega je bila konstruirana.
3. Čitati povjesnu priču koristeći maštu te uzevši u obzir povjesni kontekst u kojem se događaj odvijao – vrijednosti, okruženje, mogućnosti
a) izbora i moguće nepredvidljive okolnosti tog vremena i prostora;
b) što priča otkriva o humanosti uključenih pojedinaca – njihove vjerojatne motive, nade, strahove, snagu i slabost
4. Dokazati povjesne perspektive i to tako da:
a) može opisati prošlost u njezinih terminima, kroz iskustvo onih koji su bili тамо, što možemo otkriti kroz ondašnju literaturu, dnevниke, pisma, debate, umjetnost, artefakte i slično, te
b) može opisati prošlost izbjegavajući današnje stavove, norme i vrijednosti.
5. Koristiti se povjesnim zemljovidima kako bi objasnio geografski smještaj u kojemu se povjesni događaj zbio, relativnu i absolutnu lokaciju, udaljenosti i smjerove, kao i ljudsko oblikovanje mjesta življena te kritične odnose u prostornoj raspodjeli tih svojstava i povjesnog događaja koji se tamo zbivao.
6. Upotrijebiti vizualne i matematičke podatke predočene u kartama, tablicama, histogramima, hodogramima, Venovim dijagramima i drugim grafičkim prikazima koji objašnjavaju i ilustriraju ili elaboriraju informaciju što ju nalazimo u povjesnoj priči.
7. Prilikom objašnjavanja, ilustriranja ili elaboriranja informacije predočene u povjesnoj priči poslužiti se vizualnim, literarnim i glazbenim izvorima.

Zadatci:

- prepričavanje
- izdvajanje ključnih pojmova, odnosa, uspostava uzroka i posljedica
- kreiranje priče (na temelju karte, slike, dijagrama)
- opis plakata, izrada stripa na temelju teksta

Vještina analize povijesnih događaja i njihova interpretacija

Učenik će biti sposoban:

1. Identificirati autora, izvor povijesnog dokumenta ili priče i ocijeniti njegovu vjerodostojnost.
2. Usporediti i međusobno suprotstaviti različite ideje, vrijednosti, osobe, ponašanja i institucije utvrđujući njihove sličnosti i razlike.
3. Napraviti razliku između povijesnih činjenica i povijesnih interpretacija, ali i prepoznati da su ove dvije u međusobnoj vezi i da su činjenice o kojima izvještava povjesničar izabrane te stoga odražavaju njegovu prosudbu o tome što je bilo najvažnije u povijesti
4. Razmotriti višestruke perspektive pojedinaca u prošlosti demonstrirajući njihove različite motive, vjerovanja, interes, nade i strahove.
5. Analizirati uzročno-posljedične veze vodeći računa o višestrukoj uzročnosti koja uključuje
 - (a) važnost pojedinca u povijesti
 - (b) utjecaj različitih ideja, ljudskih interesa i vjerovanja i
 - (c) utjecaj slučaja nepredviđenoga ili iracionalnoga
6. Dovesti u pitanje argumente o povijesnoj neizbjegnosti navodeći primjere povijesnih ne predviđenih događaja i analizirajući kako su različite odluke mogle dovesti do različitih posljedica.
7. Usporediti suprotstavljene povijesne priče suprotstavljajući izbor povijesnih pitanja i njihovu uporabu koja odražava različita iskustva, perspektive, vjerovanja i stajališta te pokazujući kako naglasak na različitim uzrocima pridonosi različitim interpretacijama
8. Smatrati povijesne interpretacije nedovršenima i podložnim promjenama u skladu s otkrivanjem novih podataka, novih mišljenja i novih interpretacija.

analiza povijesnih izvora
-suprotstavljanje povijesnih izvora

Vještina povijesnog istraživanja

Učenik će biti sposoban: formulirati povijesna pitanja kroz susret s povijesnim dokumentima, svjedočenjem očevidaca,

pisanim dnevnicima, fotografijama, povijesnim lokacijama, umjetnošću, arhitekturama i drugim izvorima prošlosti

Učenik će pribaviti povijesne podatke iz različitih izvora uključujući muzejske zbirke, povijesne lokacije, povijesne

fotografije, časopise, dnevниke, svjedočenje očevidaca, novine, dokumentarne filmove

Proceduralno znanja- (stvarni učenikov uradak)

Podrazumijeva poznavanje metoda prikupljanja podataka, sređivanja i obrade, interpretacije i pisanja rada, rješavanja problemskih zadataka, kreiranja povijesnih zemljovida, prezentacija, plakata
Znanje o metodama i procedurama za analizu povijesnih izvora, znanje o načinima interpretacije podataka, znanje o načinima prezentacije rezultata učenja i istraživanja u usmenoj, pisanoj ili nekoj drugoj formi.

Ocjena	Ocenjivačka mjerila
nedovoljan (1)	Učenik ne prepoznaže značenje i pouzdanost povijesnih izvora(slikovnih, pisanih), ne može kreirati povijesne zemljovide.
dovoljan (2)	Samo prepoznaže značenje i pouzdanost povijesnih izvora(slikovnih, pisanih), neuspješno kreira povijesne zemljovide, pogrešno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove.
dobar(3)	Slabo razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora(slikovnih, pisanih), površno kreira povijesne zemljovide, površno kreira i izlaže samostalne radne zadatke.
vrlo dobar (4)	Razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih (slikovnih, pisanih), kreira povijesne zemljovide, kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove uz manje propuste.
odličan (5)	Razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora(slikovnih, pisanih)cjelovito kreira povijesne zemljovide, vrši njihovu analizu, izlaže samostalno radne zadatke i pisane radove.

pisano jezično izražavanje

Ocjena	Ocenjivačka mjerila
nedovoljan (1)	Učenik se izražava nepotpuni i netočno. Učenik je nesamostalan u pisanom izražavanju, piše na razini prepisivanja.
dovoljan (2)	Učenik uz podršku piše na razini dopunjavanja i odgovora na pitanja.
dobar(3)	Učenik uz podršku i poticaj piše na razini oblikovanja kraćih sadržaja.
vrlo dobar (4)	Učenik uglavnom povezano piše jednostavnije sadržaje.
odličan (5)	Učenik samostalno piše jednostavnije sadržaje.

radna bilježnica i bilježnica

Ocjena	Ocenjivačka mjerila
nedovoljan (1)	Učenik neredovito ispunjava radnu bilježnicu, više od pola nije ispunjeno. Učenik ne vodi bilješke točno i sustavno .
dovoljan (2)	Učenik nije redovit u ispunjavanju radne bilježnice rješava tek osnovne zadatke. Učenik pri rješavanju zadataka iz radne bilježnice je neuredan i neprecizan.
dobar(3)	Učenik radnu bilježnicu ispunjava redovno, no pojedine zadatke preskače te su vidljive greške u zadatcima Učenik često neprecizno rješava zadatke u radnoj bilježnici.
vrlo dobar (4)	Učenik radnu bilježnicu ispunjava redovno, točno i uredno. Učenik se trudi što preciznije riješiti zadatke u radnoj bilježnici.
odličan (5)	Učenik radnu bilježnicu ispunjava redovno, uredno i točno. Učenik je precizan u rješavanju zadataka.

Kriteriji za pisane provjere		
90 – 100 %	odličan	(5)
76 – 89 %	vrlo dobar	(4)
61 – 75 %	dobar	(3)
50 – 60 %	dovoljan	(2)
do 49%	nedovoljan	(1)

Nastavnik ima pravo i mogućnost korekcije priložene skale s obzirom na uspjeh razreda ili na ukupan broj bodova.

Domaće zadaće

- evidencija o domaćim zadaćama vodi se u rubrici bilježaka
- ukoliko je učenik zaboravio bilježnicu i ne može domaću zadaću predložiti učitelju, a nije prijavio prije sata, zadaća se vrednuje kao nenapisana
- ukoliko je domaća zadaća napisana na satu ili u školi pod odmorom, vrednuje se kao nenapisana
- ukoliko je domaća zadaća „lažirana“, vrednuje se **negativnom ocjenom**
- ocjena iz domaćih zadaća utječe na zaključnu ocjenu

Mjerila ocjenjivanja strip-a

1. Strip je pregledan.	0	1	2
2. Strip ima naslov kojim je opisana tema.	0	1	2
3. Strip sadrži sva izražajna sredstva.	0	1	2
4. Tekst u oblačićima je vidljiv i čitljiv.	0	1	2
5. Rečenice su pravopisno točne.	0	1	2
6. Slikovni materijal u stripu je povezan s tekstrom.	0	1	2
7. Tekst na plakatu je sažet i oblikovan vlastitim riječima.	0	1	2

ukupan broj bodova:14

odličan :14-13

vrlo dobar: 12- 10

dobar: 9 - 7

dovoljan: 8- 6

Mjerila ocjenjivanja plakata

1. Plakat je pregledan.	0	1	2
2. Plakat ima naslov kojim je opisana tema.	0	1	2
3. Plakat sadrži sve važne podatke.	0	1	2
4. Svi podatci na plakatu su točni.	0	1	2
5. Izrazi na plakatu su pravopisno točni.	0	1	2
6. Na plakatu su slike/ fotografije/grafički prikazi.	0	1	2
7. Slikovni materijal na plakatu je povezan s tekstom.	0	1	2
8. Tekst na plakatu je sažet i oblikovan vlastitim riječima.	0	1	2
9. Bitno je vizualno istaknuto.	0	1	2
10. Tekst na plakatu je čitljiv.	0	1	2
11. Plakat ima strukturu: uvod , glavni dio, zaključak.	0	1	2
12. Na plakatu su potpisani svi učenici koji su ga izradili.	0	1	2

Ukupan broj bodova: 24

- 24-22 , odličan
- 21-19, vrlo dobar
- 18- 16, dobar
- 15- 13, dovoljan

Mjerila ocjenjivanja prezentacije

1. Učenik govori glasno, razgovjetno i razumljivo.	0	1	2
2. Učenik govori punom rečenicom.	0	1	2
3. Prezentacija ima razumljiv tijek: uvod, glavni dio, zaključak.	0	1	2
4. Učenik sadržaj izlaže sažeto i ističe bitno.	0	1	2
5. Učenik u prezentaciji iznosi točne podatke.	0	1	2
6. Učenik sadržaj prepričava svojim riječima.	0	1	2
7. Učenik se obraća slušateljima i samo kratko se oslanja na slikokaz.	0	1	2

ukupan broj bodova:14

odličan :14-13

vrlo dobar: 12- 10

dobar: 9 - 7

dovoljan: 8- 6

Vrednovanje rada u skupini

1. Učenik počinje raditi na vrijeme.	0	1	2
2. Učenik pažljivo sluša, dogovara se i prihvaca prijedloge.	0	1	2
3. Učenik je aktivan i daje prijedloge.	0	1	2
4. Učenik se trudi dovršiti zadatke.	0	1	2
5. Učenik pomaže drugim učenicima svoje skupine.	0	1	2
6. Učenik razumljivo i smireno obrazlaže svoje mišljenje.	0	1	2

ukupan broj bodova: 12

odličan :12-11

vrlo dobar: 10- 9

dobar: 8 - 7

dovoljan: 6-5

Učenikovo vladanje ocjenjuje se na temelju:

Njegova odnosa

1. Prema sebi
2. Prema radu
3. Prema drugim učenicima
4. Prema učiteljima
5. Prema školskoj imovini

Opisna ocjena vladanja temelji se na određenim elementima pravilnika, poštujući individualni pristup svakom učeniku

Učenikovo vladanje kroz godinu prati se kontinuirano i o tome vode bilješke (vladanje se opisuje do kraja studenog i do kraja svibnja). Zaključivanjem sjednice razrednog vijeća definitivno se potvrđuje uspjeh u učenju i vladanju učenika u određenom razdoblju.

(Ostale provjere vezane su za aktivnosti na satu, radne navike, zalaganje, interes i pažnju, praćenja i vođenje bilježaka na satu. Najčešće su poticajne ocjene ili kazna nepažljivim učenicima.)